

Temat: Mniejszości i migranci.

Cele lekcji:

- Uczeń Wyjaśnienie pojęć:
 - mniejszość etniczna,
 - mniejszość narodowa,
 - języki regionalne,
 - uchodźca,
 - migracja.
 - Przedstawienie:
 - mniejszości narodowych i etnicznych mieszkających w Polsce (elementy historii, kultury, dane demograficzne, miejsca ich zwartego zamieszkiwania),
- praw przysługujących mniejszościom narodowym i etnicznym w Polsce.

Dla ucznia:

Mniejszości narodowe i etniczne

USTAWA z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym

Art. 2. 1. **Mniejszością narodową**, w rozumieniu ustawy, jest grupa obywateli polskich, która spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) jest mniej liczebna od pozostałej części ludności Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) w sposób istotny odróżnia się od pozostałych obywateli językiem, kulturą lub tradycją;
- 3) dąży do zachowania swojego języka, kultury lub tradycji;
- 4) ma świadomość własnej historycznej wspólnoty narodowej i jest ukierunkowana na jej wyrażanie i ochronę;
- 5) jej przodkowie zamieszkiwali obecne terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od co najmniej 100 lat;
- 6) utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie.

USTAWA z dnia 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym.

Zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem **mniejszością etniczną** nazywamy społeczność, która posiada identyczne cechy jak mniejszość narodowa, ale w przeciwieństwie do mniejszości narodowej nie utożsamia się z narodem zorganizowanym we własnym państwie.

Zgodnie z polskim prawem wyróżniamy

mniejszości narodowe:

- 1) białoruską,
- 2) czeską,
- 3) litewską,
- 4) niemiecką,
- 5) ormiańską,
- 6) rosyjską,
- 7) słowacką,
- 8) ukraińską,
- 9) żydowską.

mniejszości etniczne:

- 1) karaimską,
- 2) łemkowską,
- 3) romską,
- 4) tatarską.

Szczególną społeczność stanowią w Polsce Kaszubi. Są to obywatele polscy, którzy obok języka polskiego używają kaszubskiego. W rozumieniu przytoczonej ustawy kaszubski jest **językiem regionalnym**. Oznacza to, że osoby posługujące się tym językiem mogą korzystać z podobnych praw jak mniejszości narodowe i etniczne.

Mniejszości narodowe

Mniejszości narodowe i etniczne stanowią współcześnie niewielki odsetek obywateli Polski. Tymczasem Rzeczpospolita Obojga Narodów i odrodzona po I wojnie światowej II Rzeczpospolita były państwami wielonarodowymi. Do wybuchu II wojny światowej około 35% obywateli Polski miało inną niż polska tożsamość narodową. Najliczniejsze grupy stanowiła ludność ukraińska i żydowska. Dokonana w okresie II wojny światowej zagłada żydów i powojenne zmiany granic przekształciły Polskę w państwo zdominowane przez ludność etnicznie polską.

Państwo polskie otocza mniejszości narodowe i etniczne zamieszkujące Polskę szczególną ochroną prawną. Pamiętaj, że **osoby, które należą do grup społecznych uznanych za mniejszości narodowe i etniczne, są obywatelami polskimi**. Przysługują im więc wszystkie

prawa właściwe obywatelom polskim, np. prawo do udziału w wyborach. Dodatkowo przyznano mniejszościom wiele praw umożliwiających kultywowanie ich odrębności kulturowych. **Prawo polskie zabrania wszelkich form dyskryminacji mniejszości narodowych i etnicznych.**

PRAWA

mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce

Prawo do nauki języka, historii kultury mniejszości oraz zdawania egzaminów zewnętrznych w języku mniejszości.

Prawo do posługiwania się językiem mniejszości przed organami gminy.

Prawo używania imion i nazwisk zgodnie z zasadami pisowni języka mniejszości.

Prawo do otrzymywania dotacji na rozwój, np. organizacji społecznych, bibliotek, prowadzenie audycji radiowych.

Prawo do umieszczania, obok urzędowych nazw miejscowości czy ulic, nazw w języku mniejszości.

Polonia

Czy wiesz, że dzieje Polski były historią radykalnych zmian granic oraz licznych migracji? Już w XVIII wieku tragedia rozbiorów zmusiła wielu Polaków do opuszczenia ziem polskich. W XIX wieku za wolnością i chlebem migrowali na Zachód byli uczestnicy powstań narodowych oraz poszukujący pracy mieszkańcy ubogich regionów. Na Wschód, w głąb carskiej Rosji, byli zsyłani więźniowie polityczni. Liczne rzesze Polaków znalazły się na emigracji na skutek II wojny światowej i dokonanych po jej zakończeniu zmian granic. W latach 80. XX wieku wyjazd z Polski stał się formą ucieczki przed reżimem

komunistycznym i pogłębiającym się kryzysem gospodarczym. Również współcześnie wiele polskich rodzin decyduje się na emigrację i zwiążanie swojej przyszłości z innymi państwami. Sprzyja temu otwarcie granic będące skutkiem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Współcześnie w każdym zakątku kuli ziemskiej mieszkają Polacy lub ich potomkowie, którzy starają się utrzymywać związki kulturowe z Polską. Społeczność tę nazywamy Polonią.

Definicja: Polonia

Obywatele różnych państw świata, którzy mają polskie korzenie i poczucie polskiej przynależności narodowej.

